

Wieszortowie
z Wielkiego Księstwa Litewskiego
ze szczególnym uwzględnieniem
XV i XVI stulecia

Spis treści

	Str.
Wstęp.....	11
Wykaz oznaczeń stosowanych w tablicach genealogicznych.....	23
Mapa poglądowa Wielkiego Księstwa Litewskiego.....	24
I. Szlachta i włościanie w Wielkim Księstwie Litewskim	
1. Szlachta.....	25
1.1. Litewscy <i>nobiles</i> do schyłku XIII wieku.....	25
1.2. Wydarzenia polityczne na Litwie w XIV wieku do unii z Polską.....	28
1.3. Litewscy bojarzy i ich uprzywilejowanie w latach 1387-1447.....	30
1.4. Rozwój własności bojarzkiej w XIV i XV wieku.....	37
1.5. Służba włościańska.....	39
1.6. Rejestry wojska litewskiego w XVI wieku.....	40
1.7. Litewska szlachta u progu Rzeczypospolitej Obojga Narodów.....	42
2. Włościanie.....	45
2.1. Wolna ludność włościańska.....	45
2.2. Słudzy <i>putni</i>	47
2.3. Ludzie <i>pochoży</i> i <i>niepochoży</i>	48
2.4. Reforma włóczna.....	49
2.5. Od reformy włócznej do uwłaszczenia.....	51
II. Wieszortowie ze Żmudzi	
1. Wieszortowie z włości korklańskiej i miednickiej.....	53
1.1. Linia potomków Stanisława.....	53
1.2. Linia potomków Jana.....	59
1.3. Linia potomków Wojciecha.....	66
2. Wieszortowie z włości użwienckiej, kroskiej i kurkleńskiej.....	67
2.1. Wojciech Bartłomiejewicz Pawłowicz.....	67
2.2. Linia Mikołaja Bartłomiejewicza Pawłowicza.....	68
2.3. Jakub Wojciechowicz Wieszortowicz.....	77

III. Wiesztortowie z Auksztoty

1. Wiesztortowie z włości ejszyskiej i przelańskiej.....	81
1.1. Wspólnota rodowa Wiesztortowiczów, Niewojnowiczów, Gincewiczów i Ejdyginowiczów.....	81
1.2. Przesiedlenie ze Żmudzi.....	83
1.3. Linia Jakuba Rałowicza.....	85
1.4. Status społeczny i rozrodzenie przesiedleńców.....	86
2. Wiesztortowie z powiatu dorsuńskiego.....	91
2.1. Pusta ziemia Wiesztartowszczina braci Bychowców.....	91
2.2. Pusta ziemia Wiesztortowszczina Iwana Jurłowa.....	93
2.3. Wiesztortowicze we włości dorsuńskiej.....	94
3. Wiesztortowie z Podbrzezia i Bakszt.....	95
3.1. Hanko Wiesztortowicz.....	95
3.2. Jacek i Anna Wiesztortowiczowie.....	96
3.3. Jan Wiesztortowicz.....	103
4. Wiesztortowie z powiatu oszmiańskiego.....	106
4.1. Najstarsze wzmianki o Wiesztortach z powiatu oszmiańskiego.....	106
4.2. Wiesztortowszczyzna i Polany Wiesztortowskie.....	107
4.3. Wiesztortowie w Trokielach.....	109
4.4. Wiesztortowie z rejonu Oszmiany w XIX wieku.....	110
5. Obecnie istniejące wsie o nazwie Wiesztorty.....	114

IV. Wiesztortowie z Rusi

1. Miszko Wiesztortowicz.....	117
1.1. Ziemie Miszka Wiesztortowicz.....	117
1.2. Miszko Wiesztortowicz jako łowczy hospodarski i namiestnik słonimski.....	121
1.3. Rodzeństwo i przodkowie Miszka Wiesztortowicz.....	127
2. Jan Miszkowicz Wiesztortowicz.....	130
2.1. Jan Miszkowicz jako pełnomocnik sądowy i wielki łowczy.....	130
2.2. Kachna - żona Jana Miszkowicza oraz służby w Chorewie i Zababiu.....	132
3. Stanisław Janowicz Miszkowicz Wiesztortowicz.....	135
3.1. Okres do nadania dzierżawy sieleckiej.....	135
3.2. Granice i dzieje okręgu sieleckiego do około 1520 roku.....	136
3.3. Bojarzy Stanisława Wiesztorta.....	141
4. Zofia Wiesztortowiczowa i Szczęsny Hrymalicz.....	147
4.1. Odziedziczenie przez Zofię dóbr rodowych męża i włości sieleckiej.....	147

4.2. Zarząd włością sielecką przez Zofię i Hrymalicza.....	149
4.3. Procesy Zofii ze Szczytowiczami - wnukami Miszka Wiesztortowicz.....	154
4.4. Procesy Zofii i Szczęsnego z Januszem Kostewiczem.....	160
4.5. Procesy Zofii i Szczęsnego z Janem Korejewiczem i Ławrynem Łuszczukiem.....	167
4.6. Sielec po śmierci Wiesztortowej i Hrymalicza.....	170
5. Pokrewieństwo Hamszejów z sieleckimi Wiesztortowiczami.....	173
5.1. Przekaz Wojciecha Wijuk-Kojałowicza.....	173
5.2. Janowa Wiesztortowiczowa babką Mikołaja Hamszeja i właścicielką Berezy.....	177
V. Wiesztortowie domniemani	
1. Wiesztortowie w rodzie Kruposza z okolic Radunia.....	187
1.1. Rodowód Wiesztortowiczów-Krupowiczów.....	187
1.2. Walka o utrzymanie szlacheckiego statusu.....	189
1.3. Rozsiedlenie Krupowiczów.....	193
1.4. Wiesztortowszcina we włości raduńskiej.....	196
2. Wiesztortowszcina we włości żyżmorskiej.....	196
3. Wejsztorowie (vel Wajsztorowie, Wojsztortowie) ze Żmudzi i Auksztoty.....	199
3.1. Linia Wojsztortów vel Wajsztorów z włości korklańskiej i kroskiej.....	199
3.2. Wajszтарышки we włości korszowskiej.....	201
3.3. Linia mieszczańska Wojsztortów vel Wajsztorów z Poniewieża.....	202
3.4. Linia Weysztorów vel Weyszterów z włości wysokodworskiej.....	205
3.5. Zaścianki Wojsztortany w powiecie trockim.....	207
3.6. Piotr Weysztor vel Woysztor z parafii olkienickiej.....	208
3.7. Stanisław i Andrzej Waysztorowie.....	209
3.8. Jacek Weysztod.....	211
3.9. Hipotetyczny rodowód domniemanych Wiesztortów z podrozdziału nr 3.....	211
4. Wojsztowtowie ze Żmudzi i Auksztoty.....	213
4.1. Wojsztowt z włości rudomińskiej.....	213
4.2. Jan Wojsztowtowiec z włości oszmianskiej.....	214
4.3. Umonk Wojsztowtowicz.....	216
4.4. Jakub Wojsztowtowicz z włości wysokodworskiej.....	218
4.5. Bartłomiej Wojciechowicz Wojsztowtowicz-Woczgird z włości rosieńskiej.....	219
4.6. Hipotetyczny rodowód Wojsztowtów.....	219
5. Wejsztorowie z powiatu wilejskiego, siebiesiego i lepelskiego.....	220

5.3. Wejsztortowie z powiatu wilejskiego.....	220
5.4. Wejsztortowie z powiatu lepelskiego i siebieskiego.....	222
5.5. Hipotetyczny rodowód Wejsztortów vel Wiejsztortów.....	223
6. Ród Witortów vel Witortowiczów.....	224
6.1. Witortowie z powiatu kowieńskiego.....	225
6.2. Witortowie vel Witortowicze z powiatu wilkomierskiego.....	227
6.3. Witortowicze z powiatu wileńskiego.....	228
6.4. Witortowicze z włości i powiatu rosieńskiego.....	229
6.5. Witortowie z włości upickiej i powiatu poniewieskiego.....	230
6.6. Wieś królewska Wiesztortowicze vel Wejetortowicze.....	234
6.7. Hipotetyczny rodowód Witortów vel Witortowiczów.....	235
7. Wosztokowie z włości berżańskiej oraz Wiesztokowie z Upity.....	237
8. Inni domniemani Wiesztortowie.....	240
8.1. Olizar Wessilonis i Weszcone.....	240
8.2. Sudik Wieszutowicz.....	241
8.3. Wieszorzy z Nowopola.....	241

VI. Heraldyka Wiesztortów

1. Problem ustalenia herbu rodu Wiesztortów.....	245
2. Herb Sulima.....	246
2.1. Źródła wiążące Wiesztortów z herbem Sulima.....	246
2.2. Wizerunek herbu Sulima.....	247
2.3. Symbolika herbu Sulima.....	249
2.4. Ród Sulimy.....	250
3. Herb Nieczuja.....	254
3.1. Źródła wiążące Wiesztortów z herbem Nieczuja.....	254
3.2. Wizerunek herbu Nieczuja.....	254
3.3. Symbolika herbu Nieczuja.....	256
3.4. Ród Nieczuji.....	257
4. Herb Waszkiewicz.....	259
4.1. Źródła wiążące Wiesztortów z herbem Waszkiewicz.....	259
4.2. Wizerunek herbu Waszkiewicz.....	260
4.3. Symbolika herbu Waszkiewicz.....	262
4.4. Ród Waszkiewiczów i Waškiewiczów.....	262
5. Wnioski heraldyczne.....	264

VII. Wiesztortowie stanu włościańskiego

---

1. Wiesztort Stiekałaniec z Łyngmiany.....	265
2. Wiesztortowie bartnicy z powiatu przelomskiego.....	266
3. Wiesztortowie - poddani Jakuba Kuncewicza.....	268
3.1. Wiesztort Tydowicz z włości hożskiej.....	268
3.2. Wiesztort Sondomowicz i Romaszko Wojsztowtowicz z włości stoklickiej.....	270
4. Wiesztortowie z włości mereckiej.....	273
4.1. Wiesztort Ejwiltowicz ze Skrabliczków.....	273
4.2. Mikołaj Wiesztortowicz z Iłgowiec.....	274
4.3. Hipotetyczny rodowód włościan Wiesztortów z włości mereckiej.....	276
5. Wiesztortowie w powiecie puńskim.....	277
6. Wiesztortowie z Chocieszewic w Wielkopolsce.....	279
VIII. Etymologia nazwy osobowej Wiesztort	
1. Podstawowa etymologia nazwy osobowej <i>Wiesztort</i>	283
2. Formy zapisu nazwy osobowej <i>Wiesztort</i>	283
3. Alternatywna etymologia nazwy osobowej <i>Wiesztort</i>	289
4. Nazwy miejscowe pochodzące od nazwy osobowej <i>Wiesztort</i>	290
Zakończenie	
1. Ogólny zarys rozszedlenia faktycznych i domniemanych Wiesztortów na terenie Wielkiego Księstwa Litewskiego.....	293
2. Kwestia wspólnego pochodzenia Wiesztortów i Hamszejów.....	297
3. Próba hipotetycznego połączenia głównych linii Wiesztortów osobą Wiesztorta Sowiczewicza.....	298
4. Proponowane kierunki dalszych badań nad rodem Wiesztortów i związane z nimi kwerendy biblioteczne i archiwalne.....	304
Bibliografia	311
Spis tablic genealogicznych.....	324
Spis map topograficznych.....	326
Spis ilustracji heraldycznych.....	328